

Rapport om
praksis på tilgængelighedsområdet,
jf. arkivlovens § 39, stk. 3,
for perioden
1. januar - 31. december 2008

Rapport XVI

2009

Indhold:

Indledning	3
Ændring af arkivloven.....	4
Aflevering af arkivalier	5
Kritik af kassationsbestemmelser	6
Fastlæggelse af længere tilgængelighedsfrist, jf. § 27.	7
Praksis vedrørende dispensationer.	8
Sagsbehandlingstider i Statens Arkiver og hos myndigheder	8
Hovedtal for 2008: Tilladelser og afslag	9
Afslag, partshøring og remonstration	11
Screening.....	11
Kommuner og kommunale offentlige arkiver	12
Betingelser for størst mulig åbenhed.....	14
Private arkivaliers tilgængelighed	14
Kritik af kassationsbestemmelser	14
Spørgsmål om arkivadgang i forbindelse med udforskningen af den kolde krigs historie	14
Adgang til arkivalier, yngre end 20 år, som er afleveret til Statens Arkiver	14
Bilag 1. Forslag til lov om ændring af arkivloven.....	15
Bilag 2: Folketingets forsvarsudvalgs spørgsmål om kassation af arkivalier.....	20
Bilag 3: Sagsbehandlingstider - Statens Arkiver (1.-3. kvartal 2008)	21
Bilag 4: Tilgængelighedsstatistik for Statens Arkiver 2008.....	22
Bilag 5: Regester af afslag 2008	23

Indledning

I henhold til § 39, stk. 1, i arkivloven nedsætter kulturministeren et udvalg, som skal vurdere de offentlige arkivers og myndighedernes praksis på tilgængelighedsområdet.

I arkivlovens § 39, stk. 3, fastsættes, at udvalget udøver sin virksomhed på grundlag af en årlig rapport om tilgængelighedspraksis. Rapporten udarbejdes af rigsarkivaren, der kan indhente oplysninger om tilgængelighedspraksis fra de myndigheder, der er omfattet af arkivloven.

Rigsarkivarens rapport skal således omhandle tilgængelighedspraksis såvel hos de offentlige arkiver, dvs. Statens Arkiver og kommunale arkiver, jf. arkivlovens § 2, som hos de myndigheder, der er omfattet af arkivloven.

Ændring af arkivloven

Ved lov nr. 1170 af 10. december 2008 ændredes arkivloven, idet bestemmelserne om tilgængelighed til private arkivalier præciseredes. Præciseringen har til formål at sikre, at de aftaler om tilgængelighed til private arkivalier, der er indgået mellem den afleverede part og det modtagne arkiv, kan opretholdes efterfølgende. Baggrunden var, at Folketingets Ombudsmand fremkom med en redegørelse i den såkaldte Bøgner-sag.

I 1963 deponerede skoleinspektør i Ringkøbing Johannes Bøgner et manuskript til Ringkøbings historie under den tyske besættelse af Danmark 1940-45 i Landsarkivet for Nørrejylland. I forbindelse med deponering blev der mellem Bøgner og Landsarkivet indgået aftale om, at manuskriptet i 2000 skulle forelægges for Ringkøbings borgmester til vurdering af, om manuskriptet på det tidspunkt ville kunne offentliggøres, eller om der skulle gå længere tid inden offentliggørelsen. Når denne vurdering var foretaget, skulle deponeringsordningen ophæves, således at manuskriptet uanset udfaldet af borgmesterens vurdering afleveredes til Landsarkivet for Nørrejylland.

Landsarkivet for Nørrejylland sendte derfor i 2000 Bøgners manuskript til Ringkøbings borgmester. Der vurderede, at manuskriptet ikke burde publiceres inden 2020. Han returnerede derefter manuskriptet til Landsarkivet.

Imidlertid anmodede en række borgere den daværende Ringkøbing kommune om aktindsigt efter offentlighedsloven i manuskriptet. Anmodningen blev videresendt til Landsarkivet, der afslog at give adgang til manuskriptet efter offentlighedslovens bestemmelser med den begrundelse, at der tale om private arkivalier, der som sådan ikke er omfattet af offentlighedsloven. Landsarkivets afgørelse blev indbragt for rigsarkivaren og senere kulturministeren, der opretholdt landsarkivets afgørelse. Sagen blev derefter indbragt for Folketingets ombudsmand.

Ombudsmanden fandt, at borgmesteren havde underkastet manuskriptet en administrativ sagsbehandling, som medførte, at de hidtil private arkivalier ændrede karakter og blev offentlige arkivalier og derved omfattet af bestemmelserne om aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen.

Kulturministeriet fandt ikke retstilstanden, som den ifølge ombudsmandens udtalelse var, hensigtsmæssig i forhold til at sikre bevaringen af historisk værdifulde private arkivalier. Tilliden til overholdelsen af aftaler om tilgængelighed til private arkivalier er generelt forudsætningen for, at private arkivalier afleveres til offentlige arkiver til glæde for blandt andet forskningen. Kulturministeren fremsatte derfor et forslag til lov om ændring af arkivloven, der præciserede tilgængeligheden til private arkivalier. Lovforslaget blev ensstemmigt vedtaget af Folketinget, og ændringsloven trådte i kraft den 1. januar 2009.

Formålet med loven er at sikre, at private arkivalier ikke kan ændre status til offentlige arkivalier, sådan at man kan opretholde de indgåede aftaler om tilgængelighed. Det præciseres, at tilgængelighed til private arkivalier i offentlige arkiver reguleres af den aftale, der indgås mellem den afleverende part og det modtagende arkiv. Det er som sådan ikke noget nyt i lovændringen, idet præciseringen afspejler den tolkning af bestemmelserne og den praksis, der indtil ombudsmandens udtalelse eksisterede på området.

Aflevering af arkivalier

I henhold til arkivlovgivningen skal statslige arkivalier afleveres til Statens Arkiver inden de er 30 år gamle, med mindre modstående hensyn gør sig gældende. Den almindelige tilgængelighedsfrist blev sænket til 20 år i 2002, og en reduktion af det herved opståede spænd mellem tilgængelighedsfrist og afleveringstidspunkt indgik som resultatkrav i resultatkontrakten for 2005 - 2008.

I Statens Arkivers aktivitetsplan for årene 2006 - 2010, cirkulære nr. 8 af 19. januar 2006, hvor den hidtidige 10-års turnus for myndighedernes aflevering af arkivalier blev erstattet af en 5-års turnus, fastsattes som hovedregel, at alle arkivalier, der nærmer sig 20 års alder, omfattes af aflevering. Herved tilvejebringes der planmæssig sikkerhed for, at alle arkivalier fremover er afleveret, når de er mellem 20 og 25 år gamle.

Herudover tilstræber Statens Arkiver aftale med myndighederne om aflevering af alle papirarkivalier, som er ca. 15 år gamle på afleveringstidspunktet, forudsat

- afleveringen kun omfatter arkivalier, som skal bevares,
- arkivalierne ikke er i hyppig administrativ brug, og
- Statens Arkivers magasinplads er tilstrækkelig.

I det omfang, det lykkes at gennemføre en de facto 15-års afleveringsfrist, vil der være nået overensstemmelse mellem tilgængelighedsfristen på 20 år og afleveringstidspunkt i 2010.

Der blev i 2006 og 2007 registreret 77 bestemmelser om aflevering af papirarkivalier fra myndigheder, hvis arkivforhold behandles i henhold til aktivitetsplanen for 2006 - 2010, mens der i 2008 blev udstedt 94 bestemmelser.

Fordelt på 5-årsperioder:

Afleveringsbestemmelser 2006-07			Afleveringsbestemmelser 2008		
Alder	Antal	Procent	Alder	Antal	Procent
16 til 19 år	22	29%	16 til 21 år	31	33%
11 til 15 år	48	62%	11 til 15 år	51	54%
6 til 10 år	4	5%	6 til 10 år	7	7%
> 5 år	3	4%	> 5 år	5	5%

Det betyder, at det ideelle mål - at papirarkivalier afleveres senest når de er 15 år gamle - i 2006-07 blev opfyldt i 71 % af bestemmelserne, mens det i 2008 blev opfyldt i 67% af bestemmelserne.

Yderåret 1992 er af periodiseringsmæssige årsager anvendt i mange afleveringsbestemmelser til domstole og politi. Den lidt ringere målopfyldelse i 2008 skyldes således, at bestemmelserne med

yderår 1992 i i 2007 er henregnet til 5-årsperioden 11 - 15 år, mens de i 2008 er henregnet til perioden 16 - 21 år.

Afleverings- eller aktivitetsplanen er i forbindelse med indgåelse af resultatkontrakt 2009-2012 blevet forlænget med to år. I næste aktivitetsplanperiode, der begynder i 2013, vil der stadig være papirarkivalier, som er mere end 20 år gamle i en række myndigheders varetægt. Ingen af disse vil imidlertid have overskredet den frist på 30 år, der er fastsat i arkivlovens § 13, stk. 1.

Kritik af kassationsbestemmelser

I et indlæg i Weekend-Avisen i marts blev der rejst kritik af de bestemmelser, der af rigsarkivaren er udstedt om bevaring og kassation af Forsvarets myndigheders arkivalier, idet det hævdedes, at gennemførelse af kassation efter de fastsatte bestemmelser ville hindre forskningen i Danmarks rolle under den kolde krig mv.

I den anledning stillede der af Folketingets forsvarsudvalg spørgsmål til forsvarsministeren om bevaringen af Forsvarets arkivalier. Spørgsmål og svar bringes som bilag 2.

Statens Arkiver tilkendegav efter fornøden drøftelse, at Statens Arkiver var villig til at genoverveje bevarings- og kassationsbestemmelserne, når Forsvarskommandoen havde undersøgt bevarede arkivalier og stillet begrundet forslag til ny bevaringsplan.

Fastlæggelse af længere tilgængelighedsfrist, jf. § 27.

Der er i 2008 ikke foretaget fastsættelse af længere tilgængelighedsfrister end 20 år, jf. arkivlovens § 27.

Praksis vedrørende dispensationer.

Sagsbehandlingstider i Statens Arkiver og hos myndigheder

I de tilfælde, hvor Statens Arkiver selv træffer afgørelse, er der en svarfrist på 15 dage, jf. arkivlovens § 36. I de tilfælde, hvor der kræves samtykke fra den afleverende myndighed, skal der senest ekspederes inden for 50 dage, idet Statens Arkiver kan have brug for indtil 15 dage til arkivundersøgelser, myndigheden derefter 30 dage, hvorefter Statens Arkiver har indtil 5 dage til ekspedition af afgørelsen. Går den hørte myndigheds afgørelse ud på et afslag, foretager Statens Arkiver partshøring af ansøgeren, før der meddeles en endelig afgørelse. Statens Arkiver anmoder i den forbindelse ansøgeren om at afgive sin eventuelle udtalelse inden for en frist på 30 dage.

I 2008 er sagsbehandlingstiderne på grundlag af oplysninger i Statens Arkiver elektroniske journalsystem beregnet for de første tre kvartalers vedkommende. I fjerde kvartal 2008 overgik Statens Arkiver til et nyt journalsystem, der på grund af tekniske leverandørfejl ikke har tilladt gennemførelse af en tilsvarende beregning. I Rigsarkivet har Publikumsafdelingens sagsbehandlere foretaget manuel kontrol svarende til forfaldslistes fra det gamle system. De ugentlige rapporter har ikke rummet redegørelser om fristoverskridelser. På landsarkiverne har fristoverskridelser været yderst sjældne. Der er derfor grund til at gå ud fra, at tallene fra sidste kvartal ikke ville afvige fra tallene fra de tre første. Den manuelle kontrol vil blive opretholdt, indtil leverandørerne har udbedret de tekniske løsninger i journalsystemet.

Den foretagne beregning viser, at Statens Arkiver har behandlet langt den største del af ansøgningerne inden for de fastsatte tidsfrister. En oversigt over sagsbehandlingstiderne, der bygger på beregning på grundlag af Statens Arkivers elektroniske journalsystem, bringes som bilag 2.

Det fremgår her, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for adgangssager, der afgøres af Statens Arkiver alene, i 2008 har været 4,5 dage. Den ovennævnte frist på 15 dage er noteret som overskredet i 9 ud af de 1598 sager, beregningen bygger på.

Hvor behandlingen af sagen har krævet indhentning af samtykke fra andre myndigheder, har den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for Statens Arkiver og myndighederne tilsammen været 43,7 dage. I 109 sager har sagsbehandlingstiden ligget under 45 dage, mens 36 af i alt 145 tilfælde har myndigheden anvendt mere end 30 dage til behandling af spørgsmål om samtykke. Samtlige 36 sager er behandlet ved Rigsarkivet.

Det skal understreges, at der er tale om en opgørelse af sagsbehandlingstidens længde. Der er således ikke i denne forbindelse skelnet mellem de tilfælde, hvor en myndighed før udløbet af 30 dages fristen har givet Rigsarkivet meddelelse om en forventet længere sagsbehandlingstid og således overholdt bestemmelsen i arkivlovens § 37, og tilfælde, hvor Rigsarkivet ikke har modtaget en sådan meddelelse inden 30 dages fristens udløb.

Statsministeriet har i tre tilfælde haft længere sagsbehandlingstider på 332, 271 og 204 dage.

Udenrigsministeriet har haft 11 sager, der ikke har kunnet afgøres inden for 30 dage; Forsvarsministeriet og myndigheder inden for forsvaret 8, Udlændingesservice 5, Sundhedsstyrelsen 3 sager.

Rigsarkivets erindrer myndigheder, der efter 30 dage ikke har svaret på en anmodning om samtykke, jf. arkivlovens §§ 33-35 samt § 37, om anmodningen.

For så vidt angår sager, der rejses som en tilgængelighedssag, men som ikke fører til behandling af et konkret adgangsspørgsmål, var Statens Arkivers sagsbehandlingstid i gennemsnit 4,7 dage i 2008. Overskridelse af 15 dages fristen forekom i 12 ud af 816 tilfælde.

Hovedtal for 2008: Tilladelser og afslag

I lighed med de foregående år har sagsbehandlerne i Statens Arkiver i 2008 ført særskilt statistik over modtagne ansøgninger og disses behandling. Statistikken er opbygget på samme måde som i de tidligere rapporter. Optællingerne baserer sig på oplysninger fra sagsbehandlerne. Den omfatter de afgørelser, der er truffet over for den enkelte ansøger, uanset at der i visse tilfælde, f.eks. i forbindelse med større forskningsprojekter, kan være tale om det samme arkivmateriale.

For offentlige arkivaliers vedkommende blev i Statens Arkiver givet 2931 tilladelser og 46 afslag, i alt 2977 afgørelser. Regnes private arkivalier med, er der i 2008 givet i alt 3251 adgangstilladelser og 50 afslag, hvilket vil sige, at 3301 ansøgninger er blevet realitetsbehandlet. Til de i alt 3301 afgørelser, der er truffet i 2008, følger sig 1434 henvendelser om dispensationer, der ikke har givet anledning til afgørelser om tilgængelighed, f.eks. hvor arkivalierne har været umiddelbart tilgængelige, hvor eftersøgte arkivalier ikke eksisterer m.v.

I de tilfælde, hvor et afslag er blevet omgjort, tælles såvel det oprindelige afslag som den senere imødekommeelse med som separate afgørelser.

Statens Arkiver behandlede i alt 68 sager om arkivadgang, der drejede sig om offentlige arkivalier, yngre end 20 år. 65 ansøgninger blev imødekommet, 3 afslået.

I 2008 behandlede i alt 42 ansøgninger om adgang til arkivenheder, der indeholder sager inden for strafferetsplejen, og som var over 20, men under 50 år gamle. 37 ansøgninger blev imødekommet og 5 afslået.

Der blev af Statens Arkiver givet 2731 dispensationer fra 75 års fristen efter arkivlovens § 23, stk. 1, mens 26 ansøgninger blev afslået.

For så vidt angår arkivalier, for hvilke der er fastsat en særlig tilgængelighedsfrist, jf. arkivlovens § 27, stk. 1, blev der af 75 ansøgninger afslået 12 og imødekommet 63.

Udviklingen i tilladelser og afslag for offentlige arkivalier 1998-2008:

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Tilladelser i alt	1672	1758	1774	2563	2233	2135	1894	1913	1753	2284	2931
Afslag i alt	118	60	68	86	75	71	69	55	35	76	46
Afslag i %	6,6	3,3	3,7	3,2	3,2	3,2	3,5	2,8	2,0	3,3	1,5

Kilde: Sagsbehandlerindberetninger

I forhold til det samlede antal afgørelser er andelen af afslag således faldet til niveauet for 2006.

Som det fremgår af nedenstående tabel, er faldet jævnt fordelt mellem de forskellige kategorier.

Særlig markant er det for ansøgninger, der omfattede arkivenheder indeholdende oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold, fra 3,1 % i 2007 til 0,9 % i 2008.

Medvirkende hertil er formentlig gennemførelse af aflevering af arkivalier, der er ca. 15-20 år gamle. En betragtelig del af dispensationerne under § 23 drejer sig om borgere, der søger adgang til sager, der omhandler de pågældende selv.

Specifikation af tilladelser og afslag for udvalgte kategorier:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Statens sikkerhed m.v. (§ 27)										
Tilladelser	64	63	52	78	32	44	49	25	42	63
Afslag	12	6	4	12	0	4	4	3	9	12
Strafferetspleje (§ 24)										
Tilladelser	154	209	251	247	243	237	299	261	151*	37
Afslag	7	14	15	20	16	22	19	11	8*	5
Enkeltpersoners private forhold										
Tilladelser	1000	980	1315	1334	1299	1213	1264	1207	1730	2731
Afslag	33	47	57	33	51	42	32	20	56	26

Kilde: Sagsbehandlerindberetninger

* Tallene gælder hele 2007. I første halvår 2007 behandledes 128 ansøgninger om adgang til arkivenheder, som indeholder sagen inden for strafferetsplejen. Af disse blev 114 imødekommet og 8 afslået. I andet halvår 2007, dvs. efter ikrafttrædelse af den ændrede § 24 behandledes 37 ansøgninger, der drejede sig om under 50 år gamle sager indenfor strafferetsplejen, og som alle blev imødekommet.

Afslag, partshøring og remonstration

Alle afslag er givet med anvisning af ankemulighed. Hvor et afslag er meddelt af et landsarkiv, kan afgørelsen indbringes for rigsarkivaren.

I tilfælde, hvor en ansøgning ikke har kunnet imødekommes ved, at en myndighed ikke har fundet at kunne meddele samtykke hertil, jf. § 33 i arkivloven, har Statens Arkiver forelagt ansøgeren myndighedens begrundelse og opfordret ansøgeren til at fremkomme med sine eventuelle supplerende eller korrigerende bemærkninger. Har denne partshøring ikke efter 30 dage givet anledning til reaktion fra ansøgeren, er der meddelt ansøgeren endeligt afslag. Hvor ansøgeren i partshøringen er fremkommet med udtalelse, er udtalelsen forelagt for den pågældende myndighed med anmodning om genovervejelse på baggrund af ansøgerens udtalelse.

Afslag, som er blevet omgjort som følge af anke eller remonstration, er i regesterne over afslag (bilag 4) mærket med *.

Screening

I årets løb har især Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet screenet afleverede arkivalier i forbindelse med behandling af tilgængelighedsansøgninger.

I et konkret tilfælde gav screening ved Forsvarsministeriet anledning til drøftelse mellem Statens Arkiver og Forsvarsministeriet. Der blev ved Forsvarsministeriet udtaget et læg med klassificerede dokumenter, der efter Forsvarsministeriets mening ikke burde være afleveret til Rigsarkivet. Dokumenterne blev overført til Forsvarsministeriets klassificerede arkiv og i stedet blev i den pågældende pakkes indlagt en akteringseddel.

Rigsarkivet, hvortil dokumenterne tidligere var afleveret, fandt ikke, at denne praksis kunne tiltrædes. Det blev efter drøftelse aftalt med ministeriet, at klassificerede dokumenter, der i forbindelse med ad hoc-screening ikke kan afklassificeres, forbliver i den pågældende arkivpakke, men forsynes med et rødt omslag mærket "klassificerede dokumenter", således at dokumenter kan identificeres og eventuelt udtages, før arkivenheden stilles til rådighed for benyttelse.

Kommuner og kommunale offentlige arkiver

A. Kommuner

Statens Arkiver har udsendt spørgeskema til samtlige kommuner med anmodning om oplysning om, hvorvidt kommunen i løbet af 2008 har modtaget henvendelser om arkivadgang, og i givet fald hvormange anmodninger om arkivadgang efter arkivloven er blevet imødekommet, og hvor mange afslået. I det sidste tilfælde er kommunen anmodet om at angive begrundelsen for afslaget.

I nedenstående skema er anført de 21 af i alt 98 kommuner, der har angivet at have modtaget anmodninger om arkivadgang efter arkivloven i 2008. De 77 kommuner, der har angivet ikke at have modtaget sådanne henvendelser, er ikke anført i skemaet. Heller

Kommune	Antal	Imødekommet	Bemærkning	
Albertslund	1	1		
Assens	1	1		
Brøndby	4	4		
Fanø	3	3		
Frederikshavn	2	2		
Glostrup	13	13		
Hedensted	4	4		
Hjørring	5	5		
Holstebro	2	2		
Horsens	3	1	2 sager ikke afgjort i 2008	
Høje-Taastrup	34	34		
Lolland	10	10		
Middelfart	3	3		
Nyborg	15	15		
Randers	3	3		
Ringkøbing-Skjern	10	10		
Silkeborg	8	8		
Solrød	1	1		
Varde	1	1		
Vordingborg	2	2		
Århus	50	50		
I alt	175	173		

Kilde: Indberetninger fra kommunerne

For kommuner, der har eget offentligt arkiv, henvises til det nedenstående skema, idet det bemærkes, at i Frederikshavn og Silkeborg kommuner er anmodninger om arkivadgang blevet behandlet såvel af den kommunale forvaltning som af det kommunale offentlige arkiv.

Ingen af de anmodninger, der er behandlet af de kommunale forvaltninger i 2008, har ført til egentligt afslag. En række kommuner har oplyst, at visse anmodninger ikke har kunnet behandles, da kommunen ikke var i besiddelse af det materiale, anmodningen gjaldt. Disse tilfælde er ikke anført i skemaet.

B. Kommunale offentlige arkiver

For så vidt angår de kommunale offentlige arkiver er der for 2008 tale om en stigning i det samlede antal af anmodninger om adgang til ikke umiddelbart tilgængelige offentlige arkivalier. Otte af 24 kommunale offentlige arkiver angiver ikke at have modtaget sådanne anmodninger i 2008.

Stadsarkiv	Antal ansøgninger	§ 22		§ 23		§ 25	
		Tilladelser	Afslag	Tilladelser	Afslag	Tilladelser	Afslag
Ballerup	0						
Bornholm	1			1			
Egedal	179	14		165			
Esbjerg	1			1			
Frederiksberg	7	1		6			
Frederikshavn	0						
Frederikssund	0						
Furesø	3			3			
Gladsaxe	1			1			
Haderslev	4			4			
Hjørring	0						
Holbæk	0						
Kolding	26	2		24			
København	105			104	1		
Lyngby-Taarbæk	0						
Næstved	0						
Odense	4			4			
Roskilde	24			24			
Rudersdal	5			5			
Silkeborg	5			5			
Slagelse	0						
Taarnby	68			67		1	
Vejle	3			3			
Aalborg	9			9			
I alt	445	17	0	426	1	1	0

Kilde: Indberetning fra de kommunale offentlige arkiver

Af i alt 445 anmodninger om dispensation fra tilgængelighedsfristerne drejede de 427 eller ca. 95 % sig om arkivalier, omfattet af 75 års fristen, jf. arkivlovens § 23, stk. 1. 17 drejede sig om arkivalier yngre end 20 år, og 1 om arkivalier, omfattet af § 25, dvs. 50 års fristen for arkivalier, som er benyttet af myndigheder ved retssager eller ved overvejelse af, om retssag skal føres.

Kun en enkelt anmodning, behandlet af Københavns Stadsarkiv, er blevet mødt med afslag. Det drejede sig om arkivalier fra Det kgl. Opfostringshus, der indeholdt oplysninger om private forhold hos en større personkreds.

Samtlige stadsarkiver har angivet, at alle anmodninger er behandlet inden for 15 dages fristen, jf. arkivlovens § 36.

Betingelser for størst mulig åbenhed

Private arkivaliers tilgængelighed

Som nævnt ændredes i 2008 arkivlovens regler om tilgængelighed til private arkivalier, således at det sikres, at private arkivalier, der som sådanne er afleveret til offentlige arkiver, ikke gennem den administrative sagsbehandling, der finder sted i forbindelse med bedømmelse af konkrete spørgsmål om adgang til benyttelse før en tilgængelighedsfrists udløb, ikke derved ændrer status fra private arkivalier til offentlige dokumenter i tilgængelighedsmæssig forstand. Det er nu fastsat, at tilgængelighed til private arkivalier udelukkende reguleres af den aftale, der er indgået mellem den afleverende part og det modtagende arkiv. Statens Arkiver må også af bevaringsmæssige hensyn lægge størst mulig vægt på, at de aftaler, der indgås om private arkivaliers tilgængelighed, nøje overholdes. I modsat fald er der en betydelig risiko for, at ellers bevaringsværdige private arkivalier ikke afleveres til offentlige arkiver og derved eventuelt går til grunde til skade for fremtidig forskning mv.

Kritik af kassationsbestemmelser

Der rejstes i årets begyndelse kritik af de bestemmelser, der af rigsarkivaren er fastsat om bevaring og kassation af Forsvarets myndigheders arkivalier. I anledning af kritikken tilsagde forsvarsministeren, at der ved Forsvarets foranstaltning vil blive gennemført en undersøgelse af bevaringsforholdene for arkivalier hos Forsvarets myndigheder. Statens Arkiver tilsagde på sin side at inddrage resultaterne af denne undersøgelse i overvejelsen af, om de gældende bevarings- og kassationsbestemmelser for Forsvarets myndigheder bør revurderes.

Spørgsmål om arkivadgang i forbindelse med udforskningen af den kolde krigs historie

I rapporten for 2007 blev de drøftelser, der blev ført i anledning af oprettelsen af Center for Koldkrigsforskning berørt. Det blev fastslået, at Center for Koldkrigsforskning skal betragtes som en offentlig myndighed, og at andre myndigheder således vil kunne stille dokumenter, oplysninger mv. til rådighed for Centret efter reglerne i forvaltningsloven.

Statens Arkiver har i den anledning tilkendegivet, at hvor det drejer sig om arkivalier, der er afleveret til Statens Arkiver, må den pågældende myndighed i sådanne tilfælde rekvirere de pågældende arkivalier for derefter ved egen foranstaltning at stille arkivalierne til rådighed. Statens Arkiver kan for sit vedkommende udelukkende stille arkivalier til rådighed for andre end den afleverende myndighed efter de almindelige regler i arkivlovgivningen.

Adgang til arkivalier, yngre end 20 år, som er afleveret til Statens Arkiver

Danmarks Statistik afslog en anmodning om adgang til pensionsstatistikregistret 1990-94 med de begrundelser, at der er tale om følsomme personoplysninger, og at sådanne nye oplysninger kun stilles til rådighed gennem Danmarks Statistiks forskningsservice. Statens Arkiver har i den anledning taget under overvejelse, om det kan begrunde afslag på anmodninger om arkivadgang, at der tilbydes adgang eller indsigt ad anden vej.

Bilag 1. Forslag til lov om ændring af arkivloven

Forslag

til

Lov om ændring af arkivloven

(Private arkivalier)

§ 1

I arkivloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1035 af 21. august 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 46 indsættes som stk. 3-6:

»Stk. 3. I aftaler om tilgængelighed efter stk. 1 kan den afleverende part udpege en bestemt fysisk person, en juridisk person eller en offentlig myndighed til at træffe afgørelse vedrørende benyttelse af afleverede private arkivalier.

Stk. 4. Afleverede private arkivalier omfattes ikke af andre bestemmelser om offentlighedens adgang til aktindsigt end den aftale, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 5. Er der i forbindelse med aflevering af private arkivalier til Statens Arkiver ikke truffet aftale om tilgængelighed, jf. stk. 1, træffer rigsarkivaren afgørelse.

Stk. 6. Er der i forbindelse med aflevering af private arkivalier til et kommunalt eller regionalt arkiv ikke truffet aftale om tilgængelighed, træffer vedkommende arkiv afgørelse.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2009.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, ved kongelig anordning sættes i kraft for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndighederne.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund

Lovforslaget har til formål at præcisere retsstillingen for private personer, selskaber, foreninger mv., der afleverer historisk eller almenkulturelt værdifulde private arkivalier til bevaring i offentlige arkiver. Det tilsigtes, at aftaler om tilgængelighed til private arkivalier, som er indgået mellem den afleverende part og det modtagende arkiv, opretholdes, uanset hvem der efter aftalen træffer afgørelse om indsigt i eller benyttelse af de pågældende private arkivalier.

Forslaget fremsættes på baggrund af Folketingets Ombudsmands redegørelse i en konkret sag, hvor ombudsmanden fandt, at gennemførelse af en tilgængelighedsaftales bestemmelser medførte, at

arkivalier, der hidtil havde været private arkivalier, ændrede karakter og blev offentlige arkivalier, og derved omfattet af bestemmelserne om aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen. Den aftale om arkivaliernes tilgængelighed, der i sin tid var indgået mellem den afleverende part og det modtagende arkiv, blev dermed i den konkrete sag sat ud af kraft.

2. Gældende ret

Det fremgår af arkivlovens §§ 4 og 7, at de offentlige arkivers formål er at sikre bevaringen af historisk, værdifulde arkivalier. Bevaringsopgaven omfatter ikke kun de arkivalier, der skabes eller tilvejebringes af den offentlige forvaltning og domstolene, men også historisk værdifulde private arkivalier.

Der er ikke i lovgivningen fastsat bestemmelser, der pålægger ejere af private, historisk værdifulde arkivalier at sikre arkivaliernes bevaring. Kun, hvis private arkivalier af væsentlig forskningsmæssig eller almenkulturel betydning udføres af landet, skal ejeren give Statens Arkiver adgang til at kopiere arkivalierne.

Aflevering af private arkivalier til offentlige arkiver sker således frivilligt. På den baggrund er det i arkivlovens § 46, stk. 1, fastsat, at "Ved aflevering af private arkivalier til offentlige arkiver træffes der aftale mellem den afleverende part og det modtagende arkiv om tilgængelighed." Denne bestemmelse blev indføjet i arkivloven i 1992. Forud herfor var det også almindelig praksis, at den afleverende part og det modtagende arkiv indgik aftale om tilgængelighed til de private arkivalier, der afleveredes eller deponeredes.

Det har givet anledning til tvivl, om og i givet fald i hvilke tilfælde private arkivalier, der er indleveret til et offentligt arkiv, er omfattet af bestemmelserne om aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen. I betænkning om offentlighedslovens revision (Betænkning nr. 857, 1978, s. 160) forudsættes, at dokumenter, der af private indleveres til opbevaring i det offentlige arkiv m.v. - ofte med klausuler om hemmeligholdelse i en kortere eller længere årrække ikke bør være omfattet af aktindsigt efter offentlighedsloven. I bemærkningerne til § 4 i forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, (Folketingstidende, Tillæg A, sp. 210) anføres, at uden for reglerne om aktindsigt således falder dokumenter, der blot modtages til opbevaring (f.eks. i rigsarkiv), eller alene undergives rent teknisk eller lignende bearbejdning (stempling, legalisering o.lign.). Kulturministeriet har tidligere antaget, at denne undtagelse, som gælder for private arkivalier, ikke kun omfatter selve opbevaringen, men også at eventuel administrativ sagsbehandling i forbindelse med spørgsmål om dispensation fra klausuler om hemmeligholdelse ikke medfører, at de pågældende dokumenter ændrer status og falder ind under bestemmelserne om aktindsigt i lov om offentlighed i forvaltningen.

Folketingets Ombudsmand har imidlertid fundet, at den administrative sagsbehandling, der finder sted på grundlag af en indgået aftale om tilgængelighed til et privat arkivalie, vil medføre, at private arkivalier bliver offentlige arkivalier. Ombudsmanden har bl.a. udtalt følgende (udtalelse af 19. december 2007, j.nr. 2004-0888-701):

»[D]en behandling som manuskriptet blev undergivet i kommunen, var en ganske anden behandling end den blotte opbevaring i landsarkivet. Det uddrag af betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision som Kulturministeriet henviser til i sine bemærkninger [...] angår ikke den situation der forelå i forbindelse med kommunens behandling af manuskriptet. Derfor kan det nævnte uddrag ikke føre til et andet resultat. Jeg finder også grundlag for at fremhæve at manuskriptet var omfattet af offentlighedsloven som følge af udleveringen til og behandlingen i kommunen. Dette gælder uanset at manuskriptet før udleveringen til og behandlingen i kommunen var et privat arkivalie. Endvidere er det min opfattelse at manuskriptet ændrede karakter fra at være et privat arkivalie til et offentligt arkivalie da manuskriptet blev omfattet af reglerne i

offentlighedsloven. Herefter måtte manuskriptet i forhold til arkivloven anses for et offentligt arkivalie og dermed være undergivet arkivlovens almindelige regler om tilgængelighed og indsigt.« Hvor private arkivalier før afleveringen til offentlige arkiver har været omfattet af persondataloven, er det ved arkivlovens § 46, stk. 2, sikret, at de databeskyttelsesmæssige hensyn fortsat varetages efter afleveringen.

3. Kulturministeriets overvejelser og forslag

Kulturministeriet finder ikke, at den pågældende retstilstand, hvorefter aflevering af private arkivalier ifølge ombudsmandens udtalelse omfattes af adgangen til aktindsigt efter offentlighedsloven, er hensigtsmæssig i forhold til at sikre bevaringen af historisk værdifulde private arkivalier.

Tilliden til overholdelsen af aftaler om tilgængelighed til private arkivalier er generelt forudsætningen for, at private arkivalier afleveres til offentlige arkiver. Kulturministeriet lægger stor vægt på, at denne tillid ikke svækkes med mulige skadevirkninger for fremtidig forskning. Hvis aftaler om tilgængelighed vil kunne ændres eller bortfalde uden aktivt samtykke fra den afleverende part, kan konsekvensen blive, at aflevering undlades, og at historisk værdifulde arkivalier således kan gå tabt for fremtidig forskning.

I en række indgåede aftaler er det fastsat, at benyttelse af et privatarkiv før tilgængelighedsfristens udløb er betinget af, at der foreligger samtykke fra en offentlig myndighed eller myndighedsperson. Hvor det ved en aftale er fastsat, at en myndighed skal give samtykke, følger det af ombudsmandens udtalelse, at det hidtil private arkivalie bliver offentligt, hvis nogen søger om dispensation fra tilgængelighedsfristen. Ombudsmanden anfører derudover følgende:

»Et privat dokument opbevares i et offentligt arkiv. I deponeringsaftalen om dokumentet er en person der er indehaver af et bestemt offentligt embede, f.eks. en borgmester eller en biskop, udpeget til at få overgivet dokumentet på et bestemt tidspunkt for at tage stilling til om dokumentet kan offentliggøres. Medmindre andet fremgår af deponeringsaftalen og forholdene i øvrigt, vil personen ved sin handlemåde efter overgivelsen kunne vælge og dermed bestemme om det private dokument bliver omfattet af offentlighedslovens regler.

Hvis personen opfatter det sådan at den pågældende har fået overgivet dokumentet som led i sin embedsførelse og lader dokumentet undergå en sædvanlig sagsbehandling i myndigheden, vil dokumentet blive omfattet af offentlighedsloven.

Personen kan også opfatte det sådan at den pågældende er udpeget personligt til opgaven via sit embede. Begrundelsen er at det antages at personen fordi personen er indehaver af et bestemt offentligt embede, er en særlig person og egnet til at udføre opgaven personligt. Personen træffer beslutningen som privat person og undlader at lade dokumentet indgå i myndighedens sædvanlige sagsbehandling. I dette tilfælde vil dokumentet ikke blive omfattet af offentlighedsloven.

Derudover kan man forestille sig at den pågældende person - hvad enten vedkommende har fået opgaven som led i sin embedsførelse eller som privat person - nægter at modtage dokumentet og dermed opgaven. I dette tilfælde forbliver dokumentet under opbevaring i det offentlige arkiv.

Dokumentet vil selvfølgelig ikke blive omfattet af offentlighedsloven.

Det vil efter min opfattelse være naturligt om det offentlige arkiv forud for overgivelsen af det private dokument til den pågældende person vejleder personen nærmere om hvilke konsekvenser personens behandling af dokumentet og øvrige handlemåde efter overgivelsen af dokumentet vil have i forhold til offentlighedslovens regler.«

Kulturministeriet finder det ikke hensigtsmæssigt, at det således overlades til et skøn hos vedkommende person, om dokumentet skal behandles på den ene eller anden måde, og dermed om det pågældende private arkivalie skal omfattes af offentlighedsloven eller ej.

Ombudsmanden har, som ovenfor nævnt, givet udtryk for, at behandlingen af tilgængelighedsspørgsmål i forbindelse med private arkivalier ligger ud over selve opbevaringen. Det kan således være et spørgsmål, om den behandling ud over opbevaring, der finder sted ved f.eks. Rigsarkivet, om adgang til konkrete privatarkiver, også vil medføre, at de pågældende private arkivalier bliver offentlige arkivalier.

Kulturministeriet foreslår på den baggrund, at det i arkivloven fastsættes, at behandling af tilgængelighedsspørgsmål i forbindelse med private arkivalier ikke medfører, at de pågældende arkivalier derved bliver offentlige arkivalier og omfattes af de regler, der gælder for den offentlige forvaltnings dokumenter i øvrigt. Derved sikres, at den aftale, som den afleverende part har indgået, ikke vilkårligt sættes ud af kraft inden de aftalte tilgængelighedsfristens udløb.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

9. Høring

Lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer: Datatilsynet, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, Dansk Journalistforbund, Danske Dagblades Forening, Dansk Fagpresse, Advokatrådet, Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket, Organisationen Danske Arkiver, Sammenslutningen af lokalarkiver, LO, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Copydan, KODA, Privatarkivudvalget, Tilgængelighedsudvalget, rigsmyndighederne på Færøerne og i Grønland.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser	Negative konsekvenser
Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til stk. 3.

Med den foreslåede bestemmelse præciseres det, at den afleverende part ved aftale kan udpege en fysisk eller juridisk person eller offentlig myndighed til at træffe afgørelse om adgang til afleverede private arkivalier. Der er tale om en lovfæstelse af den praksis, som følges af offentlige arkiver og andre institutioner, der som en del af deres virke foretager indsamling og bevaring af private arkivalier.

Til stk. 4.

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes det, at den administrative sagsbehandling, der finder sted i forbindelse med afgørelse af spørgsmål om tilladelse til benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige private arkivalier, ikke medfører, at de pågældende arkivalier bliver omfattet af andre bestemmelser om adgang til aktindsigt mv. end dem, der er fastsat ved aftale mellem den afleverende part og det modtagende arkiv. Hensigten er således, at den offentlige myndighed, der er udpeget til at træffe afgørelse i en sag om tilgængelighed, ikke derved bliver omfattet af regler om offentlighedens adgang, herunder offentlighedsloven.

Til stk. 5 - 6

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes det, hvem der træffer afgørelse om tilgængelighed til private arkivalier i de tilfælde, hvor der ikke er indgået aftale mellem den afleverende part og det modtagende arkiv. Det foreslås, at rigsarkivaren træffer afgørelse, for så vidt angår private arkivalier, der er afleveret til Statens Arkiver. Endvidere foreslås det, at kommunale og regionale arkiver træffer afgørelse, for så vidt angår private arkivalier, der er afleveret til vedkommende arkiv.

Efter den praksis, der følges i Statens Arkiver, er private arkivalier i de tilfælde, hvor der ikke foreligger aftale om tilgængelighed, tilgængelige efter arkivlovens regler om offentlige arkivalier.

Til § 2

Det foreslås, at ændringsloven træder i kraft den 1. januar 2009.

Til § 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, ved kongelig anordning sættes i kraft for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndighederne.

Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i § 56 i den gældende lov, der ikke er sat i kraft på Færøerne og Grønland.

Bilag 2: Folketingets forsvarsudvalgs spørgsmål om kassation af arkivalier

Spørgsmål nr. 117:

Weekendavisen bragte i slutningen af marts en artikel af Michael H. Clemmensen "Beordret udslettelse" om, at Statens Arkiver destruerer Danmarks militærhistoriske arkiver. Det vil, ifølge artiklen, sige, at al viden om Danmarks militær efter 1957 bliver destrueret, således at kommende historieforskere ikke har et grundlag at forske videre på? Vil ministeren kommentere påstandene i artiklen?

Svar:

Jeg skal indledningsvis understrege, at jeg er enig i, at det er særdeles vigtigt, at vi ikke afskærer eftertiden mulighederne for at få indblik i og forske i det danske samfunds historie herunder bl.a. forsvarets rolle og aktiviteter under den kolde krig.

Vurderingen af om arkivalier ved forsvarets myndigheder skal bevares eller kasseres sker i henhold til regler udarbejdet af Statens Arkiver. Disse regler har til formål at sikre, at arkivalier med tiden gøres tilgængelige for forskere og andre interesserede. I henhold til bestemmelserne fra Statens Arkiver vil ikke alle forsvarets arkivalier være bevaringsværdige, og Statens Arkiver har derfor opstillet kriterier for, hvilke arkivalier der er bevaringsværdige, og hvilke der ikke er det.

Forsvarskommandoen har over for mig oplyst, at man har fokus på, at relevante arkivalier bevares, og at man i den forbindelse er i en løbende dialog med Statens Arkiver omkring bevaringsarbejdet. I erkendelsen af at der eventuelt kan være behov for at se nærmere på de nuværende regler, har Forsvarskommandoen medio marts 2008 anmodet forsvarets myndigheder om foreløbigt at afstå fra at kassere arkiver. I den forbindelse er der endvidere aftalt et møde med Statens Arkiver den 30. april 2008, hvor man bl.a. vil drøfte muligheden for at sikre relevante arkivalier fra forsvarets myndigheder fra perioden 1957-2002. Dette med henblik på at de bevarede arkivalier giver et så dækkende og fyldestgørende billede af perioden som muligt.

Bilag 3: Sagsbehandlingstider - Statens Arkiver (1.-3. kvartal 2008)

Sagsbehandlings- tider	RA- b&k	RA- pub.afd	Landsarkivet for Sjælland mm.	Landsarkivet for Fyn	Landsarkivet for Nørrejylland	Landsarkivet for Sønderjylland	Erhvervsarkivet	Dansk Data Arkiv	Statens Arkiver I alt
Tilgængelighed - arkivbesluttet:									
<i>Antal sager</i>	1	716	378	70	216	169	48	0	1.598
- heraf med overholdt tidsfrist.....	1	715	376	70	214	165	48	-	1.589
- heraf med overskreden tidsfrist.....	0	1	2	0	2	4	0	-	9
<i>Antal overskredne i pct.</i>	0,00	0,14	0,53	0,00	0,93	2,37	0,00	-	0,56
<i>Gennemsnitlig sagsbehandlingstid....</i>	7,00	4,92	4,86	4,06	4,82	2,86	0,08	0,00	4,49
Tilgængelighed - med høring:									
<i>Antal sager</i>	0	128	7	1	8	1	0	0	145
- heraf med overholdt tidsfrist.....	-	92	7	1	8	1	-	-	109
- heraf med overskreden tidsfrist.....	-	36	0	0	0	0	-	-	36
<i>Antal overskredne i pct.</i>	-	28,13	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	24,83
<i>Gennemsnitlig sagsbehandlingstid....</i>	0,00	46,52	22,14	13,00	27,50	0,00	0,00	0,00	43,74
Tilgængelighed – med afvisningssvar:									
<i>Antal sager</i>	1	300	241	43	223	7	1	0	816
- heraf med overholdt tidsfrist.....	0	293	240	43	221	6	1	-	804
- heraf med overskreden tidsfrist.....	1	7	1	0	2	1	0	-	12
<i>Antal overskredne i pct.</i>	100,00	2,33	0,41	0,00	0,90	14,29	0,00	-	1,47
<i>Gennemsnitlig sagsbehandlingstid....</i>	17,00	5,26	4,76	3,67	3,81	10,43	10,00	0,00	4,70

Bilag 4: Tilgængelighedsstatistik for Statens Arkiver 2008

Dispensationstype	Tilladelse meddeles af:	1. Antal tilladelser								Heraf på dokument-niveau	2. Antal afslag
		RA	LAK	LAO	LAV	LAÅ	EA	DDA	I alt		
A: § 22, stk. 1 (yngre end 20 år)	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	58	2	0	5	0	0	0	65	0	3
B: § 23, stk. 1 (yngre end 75 år)	Rigsarkivaren	1.280	956	82	293	107	13	0	2.731	1	26
C: § 27 (særlig fastsat frist)	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	63	0	0	0	0	0	0	63	2	12
D: § 23, jf. § 33 (rent private forhold)	Datatilsynet / Rigsarkivaren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E: § 24 (strafferetspleje, yngre end 50 år)	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	5	8	3	19	2	0	0	37	1	5
F: § 25 (yngre end 50 år)	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G: § 23 (folketællinger 50 - 75 år)	Rigsarkivaren	0	0	0	0	0	34	0	34	0	0
H: § 20 stk. 2 (materiale ældre end 30 år, som endnu ikke er afleveret til Statens Arkiver)	Afleverende myndighed/ Rigsarkivaren	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Offentlige arkiver i alt		1.406	967	85	317	109	47	0	2.931	4	46
P1: Privatarkiver	Donator	47	0	0	0	3	22	0	72	2	4
P2: Privatarkiver	Rigsarkivaren	180	0	0	0	43	25	0	248	0	0
Offentlige og private arkiver tilsammen		1.633	967	85	317	155	94	0	3.251	6	50

Bilag 5: Regester af afslag 2008

Kategori A:

1. A (RA 2008-611-12809; 7. juli 2008)

Til brug for en fremstilling om sygdomsmønstret ved udbetaling af dagpenge ved sygdom og graviditet i Ribe Amt i 1995 ønskedes adgang til Danmarks Statistiks pensionsstatistikregister 1990-1994. Rigsarkivet gav afslag, da samtykke til dette materiale ikke blev givet af Danmarks Statistik. Danmarks Statistik lagde i sin begrundelse vægt på, at materialet indeholdt følsomme identificerbare personoplysninger. Efter remonstration tilføjede Danmarks Statistik, at det er et led i Danmarks Statistiks diskretionspolitik, at sådanne oplysninger (følsomme identificerbare personoplysninger) kun stilles til rådighed gennem Danmarks Statistiks forskningsservice.

2. A (RA 2008-611-14195; 5. september 2008)

Til brug for en fremstilling om en dansk diplomat og hans virke i 1980'erne ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, Gruppeordnede sager 1973-88 under gruppe 104 for hvilken det er fastsat en særlig, længere tilgængelighedsfrist på 40 år. Rigsarkivet gav afslag, da samtykke til dette materiale ikke blev givet af Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet lagde i sin begrundelse vægt på, at der ikke kunne gives adgang til den pågældende sag en bloc, før den er 30 år gammel. Udenrigsministeriet tilføjede, at man var villig til at ekstrahere relevante dagsordenspunkter, såfremt sådanne relevante punkter kan defineres.

3. A (LAV 2007-611-11739; 8. januar 2008)

Et advokatfirma søgte om adgang til virksomhedsmapper fra diverse arbejdstilsynskredse, nærmere bestemt materiale vedrørende 2 dødsulykker i henholdsvis Lemvig 1997 og Rødby 1991. Ansøgningen fremsendtes til Tilsynscenter 4 med henblik på udtagning af relevant materiale. Tilsynscenter 4 mente ikke, at der kunne gives adgang til materialet, da der i begge tilfælde blev rejst tiltale mod virksomheden. Der var således tale om tilsynets overvejelse om, hvorvidt der burde ske indbringelse for retten, jf. arkivlovens § 25. Ansøgeren blev orienteret om Arbejdstilsynets afgørelse og fik 30 dages indsigelsesfrist. I øvrigt blev ansøgeren henvist til i stedet at rette henvendelse til Midt- og Vestjyllands og Sydsjællands Politi, hvor straffesagerne endnu beror.

Kategori B:

4. (RA 2008-611-12318; 15. januar 2008)*

Til brug for en fremstilling om en nulevende dansk sygeplejerskes arbejde i det nazistiske Tyskland ønskedes adgang til hendes kort i Centralkartoteket og i DNSAPs medlemskartotek. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til privatlivets fred. Ansøgeren indsendte efterfølgende et samtykke fra sygeplejersken, hvorefter Rigsarkivet meddelte tilladelse til at benytte materialet.

5. B (RA 2008-611-12504; 25. februar 2008)

Til brug for slægtsforskning ønskedes adgang til dødsattesten vedr. en oldefars brors søn. Der var tale om en medicolegal dødsattest med stærkt personfølsomme oplysninger. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til beskyttelsen af privatlivets fred hos afdødes nærmeste familie.

6. B (RA 2008-611-14353; 12. november 2008)

Af historisk interesse ønskedes adgang til Centralkartotekskortet vedr. varehuset Bulldogs direktør. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til beskyttelsen af privatlivets fred hos direktørens eventuelle efterkommere og nærmeste pårørende.

7. B (RA 2008-006299; 12. november 2008)

Til brug for slægtsforskning ønskedes adgang til Rigsrevisionens boopgørelser vedr. en afdød onkel. Rigsarkivet gav afslag af hensyn til beskyttelsen af privatlivets fred hos arvingerne efter onklen.

8. B (LAK 2008-611-12493; 7. februar 2008)*

Der ansøgte om adgang til en farmors søsters skifte, København 1970, for at kunne fremskaffe og videregive ikke nærmere præciserede oplysninger om både afdødes familiemedlemmer og afdødes malerisamling til brug for et kunstmuseum, dels direkte fra skiftesagen, dels ved gennem denne at identificere arvinger med henblik på opsøgning. Landsarkivaren efterlyste en nøjere bestemmelse af de ønskede oplysninger, men fandt sig, for så vidt angik spørgsmålet om opsøgning ikke i stand til at formulere fortrolighedsvilkår, som kunne sikre privatlivets fred for arvingerne og disses efterkommere, og gav derfor afslag. Ansøgeren præciserede og indskrænkede derefter ansøgningens omfang og formål (kun oplysninger om malerisamlingen, ikke om familiemedlemmer, og ikke opsøgning) og anmodede Landsarkivaren om fornyet overvejelse. Landsarkivaren gav efterfølgende adgang, dog med forbud mod videregivelse af ejeroplysninger for de malerier, som endte i privat eje.

9. B (LAK 2008-611-12587; 8. februar 2008)

Ansøgning (formål: kontaktforsøg) om adgang til biologisk fars skifte, København 1980, for at identificere halvsøskende med henblik på opsøgning. Afslag efter sædvanlig praksis.

10. B (LAK 2008-611-12732; 3. marts 2008)

Ansøgning (formål: kontaktforsøg) om adgang til halvbroders faderskabssag, Københavns Amt 1940, for at identificere ham med henblik på opsøgning. Afslag efter sædvanlig praksis.

11. B (LAK 2008-611-12893; 26. marts 2008)

Ansøgning (formål: slægtsforskning) fra ægtepar om adgang til egen (hhv. ægtefælles) biologiske fars folkeregisterkort. Landsarkivet tilbød at uddrage hans adresseoplysninger, men Landsarkivaren gav begge ansøgere afslag på adgang til kortet, idet det tillige indeholdt oplysninger om andre personer.

12. B (LAK 2008-611-13224; 25. april 2008)

Ansøgning (formål: slægtsforskning) om adgang til fars skilsmisse, Københavns Overpræsidium 1944. Da ansøger ikke var barn af begge sagens parter og ikke kunne fremlægge samtykke fra kvindens side, gav Landsarkivaren efter praksis afslag.

13. B (LAK 2008-611-13040; 30. april 2008)

Ansøgning (formål: slægtsforskning) om adgang til afdød fætters vielsesindførsel, Københavns Magistrat 1964. Da ansøger ikke kunne fremlægge samtykke fra fætterens nærmere pårørende, gav Landsarkivaren efter praksis afslag.

14. B (LAK 2008-611-13189; 9. juni 2008)

Ansøgning (formål: kontaktforsøg) om ophævelse af de sædvanlige fortrolighedsvilkår i en tidligere givet adgangstilladelse (formål: "personlig oplysning/min fader"), der alene tillader henvendelse til

de biologiske forældre. Ansøger ønskede nu at efterspore og opsøge eventuelle halvøskende. Landsarkivaren gav efter praksis afslag ud fra formålet af hensyn til privatlivets fred, og gentog tilladelsens forhåndsbemærkning, at anmodning om aktindsigt (fri adgang) falder under anden lovgivning end arkivloven og må rettes direkte til statsforvaltningen. I forlængelse heraf henledtes ansøgers opmærksomhed på, at hvis han (via kirkebog og folkeregister) kunne identificere faderens skifte, ville en adgang til dette efter arkivloven tilsvarende kun gøre det muligt for ham at vurdere hensigtsmæssigheden i at søge skifteretten om aktindsigt efter retsplejeloven.

15. B (LAK 2008-611-13532; 12. juni 2008)

Ansøgning (formål: personlig oplysning og slægtsforskning) om adgang til farbrors skilsmisse, Københavns Overpræsidium 1948. Da ansøger ikke kunne give nogen oplysning om sin farbrors fraskilte hustrus forhold, herunder om hun var i live eller havde efterladt sig nære pårørende, gav Landsarkivaren efter praksis afslag, men oplyste dog efter ansøgers ønske skilsmisens dato.

16. B (LAK 2008-611-13611; 26. juni 2008)

Ansøgning (formål: oplysning om mor og slægt) om adgang til en jordemoderprotokol fra Martinsvej Fødeklínik med indførsel om et barn, som ansøgers mor har født engang i 1935. Da ansøger ikke kunne fremskaffe samtykke fra den fødte, gav Landsarkivaren afslag. Ansøgers opmærksomhed henledtes samtidig på kirkebogen, der er frit tilgængelig.

17. B (LAK 2008-611-14268; 1. oktober 2008)

Ansøgning (formål: slægtsforskning) om adgang til farfars hustrus skifte, København 1962, bl.a. for at få hendes børns data. Landsarkivaren gav afslag, idet ansøgeren ikke var efterkommer efter afdøde, og formålet indebar en videregivelse af oplysninger, der ville muliggøre kontaktforsøg.

18. B (LAK 2008-611-14410; 1. oktober 2008)

Ansøgning (formål: kontaktforsøg) om adgang til mormors fætters skifte, København 1966, for at kunne kontakte afdødes datter. Landsarkivaren gav afslag, idet ansøgeren ikke var efterkommer efter afdøde, og bistand til kontaktforsøg ville forudsætte en forhåndsaccept fra vedkommende, som Landsarkivet ikke kunne påtage sig at fremskaffe.

19. B (LAK 2008-611-14538; 16. oktober 2008)

Ansøgning (formål: kontaktforsøg) om adgang til Kastrup Sogns kirkebog 1958–1961 for at identificere ansøgers "ukendte søster". Landsarkivaren gav ud fra formålet og efter sædvanlig praksis afslag af hensyn til privatlivets fred, idet man dog samtidig henledte ansøgerens opmærksomhed på muligheden for på læsesalen at benytte de over 50 år gamle fødselsindførsler i et som helhed endnu utilgængeligt kirkebogsbind.

20. B (LAK 2008-611-14445; 24. oktober 2008)

Ansøgning (formål: personlig oplysning/slægtsforskning) om adgang til fire skilsmisse- og alimentionssager, København 1936 og 1962, for oldefar, oldemor, farfar, oldemors søn. Landsarkivaren gav afslag, fordi ansøger ikke var efterkommer efter alle sagsparter, dvs af hensyn til fraskilte ægtefæller og alle parter i alimentionssagen og disses familier.

21. B (LAK 2008-005154; 4. november 2008)

Ansøgning (formål: personlig oplysning/slægtsforskning) om adgang til bedstefars søsters skifte, København 1962, bl.a. for at få hendes børns data. Landsarkivaren gav afslag, da ansøgeren ikke

var efterkommer efter afdøde, og formålet indebar en videregivelse af oplysninger, der ville muliggøre kontaktforsøg.

22. B (LAO 2008-611-13391; 13. maj 2008)

En anmodning om adgang til farbrors patientjournal fra Statshospitalet i Middelfart 1965 blev afslået begrundet med hensynet til privatlivets fred hos den pågældende patient samt dennes øvrige eventuelle pårørende.

23. B (LAO 2008-611-14313; 15. september 2008)

Anmodning om adgang til Sikkerhedspoliets rapport fra 1945 vedr. en person, som angiveligt havde arbejdet sammen med ansøgers farmor i Tyskland og også i en periode havde stået i forhold til hende. Afslaget blev begrundet med hensynet til privatlivets fred.

24. B: (LAV 2008-005509, 1. december 2008)

Ansøger ønsker på moderens vegne adgang til moderens fasters klientsag fra Institutionen Ribelund. Fasteren døde i 1941 på institutionen. Formålet er dels at få oplysning om, hvorfor vedkommende var anbragt på institutionen, dels om, hvad fasteren døde af. Adgang til de dele af klientsagen, der bl. a. giver svar på de stillede spørgsmål, gives. Derimod gives der ikke adgang til en del korrespondance i klientsagen, som også beskriver andre personer end fasteren; ansøger opfordres til at indgive fornyet ansøgning med yderligere angivelse af formålet, såfremt adgang til denne del af klientsagen ønskes. I forbindelse med fremsendelse af den underskrevne erklæring udtrykker ansøger ønske om også at se den korrespondance, hvortil der ikke er givet adgang, dog uden yderligere at omtale formålet. Landsarkivet fastholder derfor, at der ikke kan gives adgang til den omtalte korrespondancen med den begrundelse, at hensynet til privatlivets fred for de personer, som er omtalt i korrespondancen eller som har skrevet brevene, skønnes at måtte veje tungere end ansøgers interesse i sagen.

25. B (LAÅ 2008-611-12688/1-2; 21. februar 2008)

Ansøgning om adgang til to straffesager i forbindelse med retsopgøret mod ansøgers tipoldefars to brødre. Som formål anførtes et ønske om at få personlige oplysninger om nærmeste familie, nærmere beskrevet som, at brødrenes sager kunne indeholde oplysninger om - eller henvisninger til - ansøgerens tipoldefar, samt ønsket om at få afklaret, om tipoldefaderen havde opfordret sine brødre - eller haft nogen indflydelse på brødrenes hvervning - til arbejdet på flyvepladsen i Leck. Ansøger har tidligere fået adgang til en tilsvarende sag vedrørende tipoldefaderen. Afslaget blev givet under hensyntagen til privatlivets fred.

26. B (LAÅ 2008-611-12764; 3. marts 2008)

Ansøgning om adgang til adoptionspapirer vedrørende bortadoption af halvbroder. Som formål var anført, at adoptionspapirerne skulle bruges i skifteretten. Med ansøgningen var medsendt en fuldmagt fra faderen. Afslaget blev givet under hensyntagen til beskyttelse af privatlivets fred. Landsarkivet gjorde opmærksom på, at oplysninger om adoptionen ville kunne indhentes af skifteretten.

27. B (LAÅ 2008-611-13638; 23. juni 2008)

Ansøgning om adgang til faderskabssag fra 1942. Ansøgeren var ikke part i sagen. Med ansøgningen var medsendt en kopi af fødselsregistret for Aabenraa 1942 (tilgængeligt efter 50 år), hvoraf det fremgik, at Retten i Aabenraa ved dom havde fastslået faderskabet. Landsarkivet kunne bekræfte fødselsregistrets oplysninger, men kunne ikke imødekomme ansøgningen om adgang til

selve sagen, der rummer oplysninger om de involverede personers intime forhold. Afslaget blev givet under hensyntagen til beskyttelse af privatlivets fred. Landsarkivet gjorde opmærksom på, at såfremt faderskabssagen skulle benyttes i en retssag, ville sagen kunne udleveres til advokat eller til retten.

28. B (LAÅ 2008-004653; 7. oktober 2008)

Ansøgning om adgang til folkeregisterkort vedrørende ansøgers to onkler (født hhv. 1908 og 1924, døde hhv. 1988 og 2002) samt ansøgers bedsteforældre (begge født 1884 og døde 1950). Som formål var anført personlig oplysning om nærmeste familie samt slægtsforskning. Da arkivenheder med folkeregisterkort kan indeholde oplysninger om enkeltpersoners private forhold, blev der under hensyntagen til privatlivets fred givet afslag på dispensation fra tilgængelighedsfristen. Ansøgeren blev gjort opmærksom på, at Landsarkivet kunne levere en udskrift fra folkeregisterkortene med oplysninger om adresser m.m.

29. B (LAÅ 2008-004943; 30. oktober 2008)

Ansøgning om adgang til kirkebog over konfirmerede 1959-1970. Landsarkivet kunne ikke imødekomme ansøgningen om dispensation, da kirkebogen indeholder oplysninger om enkeltpersoners private forhold. Ansøgeren blev gjort opmærksom på, at Landsarkivet kunne levere en udskrift fra kirkebogen med oplysning om konfirmandernes navne, daværende bopæl og årgang.

Kategori C:

30. C (RA 2007-611-11427; 31. januar 2008)

Til brug for en fremstilling om vestlig støtte til dissidenter i Østeuropa ønskedes adgang til Udenrigsministeriets gruppeordnede sager, 5.D.182.C, 1977-88 (pk. 1-3). Rigsarkivet gav afslag, da samtykke ikke blev givet af Udenrigsministeriet. Ministeriet lagde i sin begrundelse dels vægt på, at de anførte sager ikke rummer materiale om dissidenter, dels, at materialet indeholder adskillige dokumenter af anden proveniens end Udenrigsministeriets, hvorom udstederen i givet fald skulle høres.

31. C (RA 2007-611-12106; 25. marts 2008)

Til brug for en fremstilling om de storpolitiske overvejelser i forbindelse med købet af F16-flyet ønskedes adgang til Forsvarsministeriets 4. kontor: Materiale vedr. udskiftning af F104-5 med F16 fly (pk. 1-6), F16-programmet (pk. 12, 19, 27 og 39-42) og F16-program med delvist klassificeret materiale (pk. 43). Rigsarkivet gav afslag til benyttelse af fortsat klassificeret materiale i pakkerne, da samtykke ikke blev givet af Forsvarsministeriet. Ministeriet lagde i sin begrundelse vægt på, at det fortsat klassificerede materiale i pakkerne var dokumenter udstedt af andre myndigheder end Forsvarsministeriet, og at det ifølge udstederprincippet kun er den udstedende myndighed, der kan afklassificere.

32. C (RA 2008-611-13001; 9. juni 2008)

Til brug for en undersøgelse ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, MIK 2:4, j.nr. 105.I.40.e/3, 1977-79. Rigsarkivet gav afslag til de klassificerede NATO-dokumenter i sagen, da samtykke ikke blev givet af Udenrigsministeriet. Ministeriet lagde i sin begrundelse vægt på, at afklassificeringen, der foregår inden for NATO, endnu ikke var nået til dette materiale, og at Danmark ikke var i stand til ensidigt at give adgang til de klassificerede NATO-dokumenter. Der blev givet tilladelse til benyttelse af det øvrige materiale i sagen.

33. C (RA 2008-611-13232 og
34. 13233; 18. juni 2008)

Til brug for en semesteropgave om årsagerne til fodnotepolitikken ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, MIK 02:4, j.nr. 105.B.13.a, 105.G.2., 105.I.1.a/1, 105.I.7.d og 105.I.40.e/3. Desuden ønskedes adgang til 3.E.92/1979-83. Rigsarkivet gav afslag til materialet, da samtykke ikke blev givet af Udenrigsministeriet. Vedr. 105-sagerne var ministeriets begrundelse, at hensynene, der førte til fristforlængelsen, fortsat var gældende, og at afklassificeringen, der foregår inden for NATO, endnu ikke var nået til dette materiale. Vedr. 3.E.92-sagerne var ministeriets begrundelse, at der for disse mellem 20 og 30 år gamle sager kun gives adgang til veldefinerede temaer, som ministeriet i så fald påtager sig at ekstrahere. Årsagerne til fodnotepolitikken anså ministeriet for at være for diffuse til, at en sådan ekstrahering var mulig.

35. C (RA 2008-611-13561; 3. juli 2008)

Til brug for en fremstilling om dansk bistand i Bangladesh i perioden 1977-1992 ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, Gruppeordnede sager 1973-88, 104.Dan.2/1. Rigsarkivet gav afslag til den hele sag, men tilladelse til et enkelt læg med af Udenrigsministeriet "positivt screenet" og udskilt relevant materiale, idet Udenrigsministeriet ikke kunne give sit samtykke vedr. sagen i dens helhed. Ministeriets begrundelse for denne afgørelse var, at man ikke kunne give adgang en bloc for tidsrummet 1978-88. Ansøgeren fremkom den 10. juli 2008 med uddybende og supplerende bemærkninger til sin ansøgning. Udenrigsministeriet meddelte derpå den 5. september 2008 Rigsarkivet, at ministeriet havde taget direkte kontakt med ansøger. Ansøger meddelte den 24. oktober 2008, at hans henvendelse skulle sættes i bero. Ansøger meddelte, at han snarest ville vende tilbage med en ny ansøgning.

36. C (RA 2008-611-14071; 3. oktober 2008)*

Til brug for en samlet fremstilling om "Blekingegadebanden" ønskedes tilladelse til at offentliggøre materiale fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitets straffesag vedr. Wejra A/S, nemlig udvalgte sider i udskrift fra dombogen fra Frederiksberg Birkerets 1. afd. den 12. marts 1980. Rigsarkivet meddelte ansøgeren, at man ikke kunne imødekomme ansøgningen, idet Statsadvokaten havde meddelt, at han ikke kunne give det ønskede samtykke. Statsadvokatens begrundelse for denne afgørelse var, at domme og kendelser kun må gengives offentligt, når de er anonymiserede. Da de i dommen anførte personers identitet allerede er nævnt i den første udgave af bogen, fandt Statsadvokaten ikke, at det tjente et reelt formål at offentliggøre dommen i anonymiseret form i den nye udgave af bogen. Ansøger anmodede Rigsarkivet om at genoverveje sagen, idet Statsadvokaten ikke havde begrundet sin afgørelse med beskyttelse af væsentlige hensyn. Efter fornyet overvejelse imødekom Rigsarkivet ansøgningen, idet Rigsarkivaren lagde vægt på, at Statsadvokaten ikke havde begrundet sin afgørelse med, at imødekommelse ville tilsidesætte væsentlige hensyn, og at der ikke ved offentliggørelse af de nævnte dele af domsudskriften ville blive videregivet nye oplysninger, herunder oplysninger om enkeltpersoners private og økonomiske forhold, der ikke findes gengivet i den første udgave af bogen om Blekingegadebanden.

37. C (RA 2007-611-11273; 6. oktober 2008)

Til brug for et paper under Dansk Institut for Militære Studier om F-16 købet i 1970'erne ønskedes adgang til Statsministeriets ministermødenotater, februar 1972 til december 1973 (pakke 3). Rigsarkivet gav afslag, da Statsministeriet ikke gav samtykke. Ministeriets begrundelse for sin afgørelse var, at der ikke i ministermødenotaterne var fundet dokumenter, der var relevante for ansøgerens emne.

38. C (RA 2007-611-11275; 6. oktober 2008)

Til brug for et paper under Dansk Institut for Militære Studier om F-16 købet i 1970erne ønskedes adgang til Statsministeriets ministermødenotater, februar 1972 til december 1973 (pakke 3). Rigsarkivet gav afslag, da Statsministeriet ikke gav samtykke. Ministeriets begrundelse for sin afgørelse var, at der ikke i ministermødenotaterne var fundet dokumenter, der var relevante for ansøgerens emne.

39. C (RA 2008-611-14091; 7. oktober 2008)

Til brug for en fremstilling om vestlig støtte til dissidenter i Østeuropa ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, Gruppeordnede sager 1973-88, 3.E.92/79-81. Rigsarkivet gav afslag, da Udenrigsministeriet ikke kunne give det ønskede samtykke. Ministeriets begrundelse for denne afgørelse var, at 3.E.92/79-81 intet indeholder om ansøgers emne.

40. C (RA 2008-611-14195; 27. oktober 2008)

Til brug for en fremstilling om Kaj Baagø med arbejdstitlen "Missionæren der ikke ville missionere" ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, Gruppeordnede sager 1973-88, j.nr. 104.DAN.2-1, Styrelsesmøder 16/3 1981 – 31/12 1983, aktpakke 56-57, for hvilke der gælder en særlig frist på 40 år, jf. arkivlovens § 27, stk. 1. Rigsarkivet gav afslag, da Udenrigsministeriet ikke kunne give det ønskede samtykke. Ministeriets begrundelse for denne afgørelse var, at der ikke gives adgang til denne sag en bloc, før den er 30 år gammel. Ministeriet tilføjede, at man var villig til at ekstrahere relevante dagsordenspunkter.

41. C (RA 2008-611-14091; 3. november 2008)

Til brug for en fremstilling om vestlig støtte til dissidenter i Østeuropa ønskedes adgang til Udenrigsministeriet, Gruppeordnede sager 1973-88 under gruppe 5. Rigsarkivet gav efter meddelt samtykke tilladelse til en række enkelt dokumenter, mens samtykke til andre ikke blev givet af Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet lagde i sin begrundelse vægt på, at der ikke kunne gives adgang til dokumenter, hvori andre NATO-landes end de danske synspunkter udtales.

Kategori E:

42. E (RA 2007-611-11951; 22. februar 2008)

Til brug for research til en artikel om forløbet af salget af våbenfabrikken Wejra ønskedes adgang til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitets journalsag SS 257/1976. Rigsarkivet gav afslag, da samtykke ikke blev imødekommet af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Statsadvokaten lagde i sin begrundelse vægt på, at straffesagen, som journalsagen vedrører, foregik bag lukkede døre, blandt andet af hensyn til statens forhold til fremmede magter.

43. E (LAK 2008-611-14060; 20. august 2008)

Ansøgning (formål: opfølgning på "børneattest") fra idrætsforbund om adgang til en straffesag om samleje med børn (straffeakt fra Roskilde Politi 1978, Roskilde Byrets dom er stadfæstet af Østre Landsret). Idrætsforbundet havde – forud for hvervning af en frivillig – indhentet en lovpligtig såkaldt "børneattest" (en særlig straffeattest om seksuelle krænkelser af børn) om vedkommende fra Rigspolitiets Kriminalregister og ønskede nu arkivindsigt for (1) at kunne identificere "anklagemyndigheden i sagen for siden hos denne at kunne søge nærmere indsigt", med henblik på (2) at "tage de forebyggende konsekvenser" i form af et antipædofiliprogram. Landsarkivaren fandt, at "materialets karakter og alder taget i betragtning" ikke giver arkivloven "mulighed for at opstille vilkår, der modsvarer ansøgningens formål, som bl.a. vil indebære videregivelse af personfølsomme

oplysninger", og gav derfor afslag. Det meddeltes ansøgeren, at "Spørgsmålet om adgang har været forelagt Rigsarkivaren, der kan tiltræde afslaget". Samtidig blev ansøgeren gjort opmærksom på muligheden for at rette henvendelse til Midt- og Vestsjællands Politi.

44. E (LAK 2008-611-13987; 22. oktober 2008)

Ansøgning (formål: fremstilling) om adgang til Frederiksberg Politis efterforsknings sag om "Dobbeltmordet på Peter Bangs vej 1948" (1948–1985). Ansøgerne havde tidligere fået afslag (E LAK 2005-611-5686; 8. november 2005), idet Frederiksberg Politi i 2005 nægtede samtykke. Modsat det af ansøgerne selv i 2005 over for Landsarkivet oplyste havde de faktisk ikke anket det tidligere afslag til Statsadvokaten. De oplyste nu, at de i stedet havde valgt at afvente strukturreformen i 2007, hvor Frederiksberg Politi overgik til Københavns Politi, og at de så havde henvendt sig direkte til Københavns Politi, som imidlertid havde gentaget Frederiksberg Politis afslag. Først derefter fornyede de nu ansøgningen over for Landsarkivet. Da der er tale om en sag, som ikke er afsluttet for over 50 år siden, er enighed mellem Statens Arkiver og ressortmyndigheden stadig en forudsætning for adgang efter arkivloven. Landsarkivaren gav afslag på at søge Københavns Politis samtykke til adgang, idet hun ikke fandt, at ansøgerne fremførte nye forhold, der kunne give hende anledning til at tro, at Københavns Politi ville genoverveje sit afslag, og hun mente derfor ikke, at der var grundlag for, at hun over for nu Københavns Politi kunne forny en tidligere anbefaling til Frederiksberg Politi om at give samtykke til adgang.

45. E (LAV 2007-611-10536; 8. januar 2008)

3. person søgte på vegne af den formodede nuværende ejer af slægtsgård adgang til politirapporter vedrørende branden på slægtsgården i Hjørring Politikreds i 1956. Formålet var at skrive slægtsgårdens historie, ikke til publicering, men til "familiens brug". Politirapporten indeholder oplysninger af personlig karakter om mennesker, der sandsynligvis ikke er familiemæssigt relateret til gården. Oplysningerne bidrager altså ikke til at beskrive slægten bag gården. Samtidig er begrebet "familie" meget bredt, når det skal afgrænse den kreds af personer, som i givet fald ville få adgang til de personlige oplysninger fra sagen. Landsarkivet mente at måtte vægte interesserne hos de mennesker, hvis personlige forhold er omtalt, højere end ansøgernes interesse i at få kendskab til politirapporterne om branden på gården. Det oplystes til sidst, at politiets sag, ud over politirapporterne, indeholder materiale, der ville kunne gives adgang til.

46. E (LAV 2008-006121; 15. december 2008)

Ansøger ønsker adgang til straffesag, der blev behandlet ved statsadvokaturen i Viborg i 1942 (B-419 1990/135 sag nr. 1589/42.). Sagen angår hans morfar. Ansøger oplyser, at hans formål er af slægtsforskningsmæssig karakter, og konkretiserer dette: Han ønsker at vide, hvorfra hans morfars slægt stammer. Morfaderen er død, det samme er dennes kone. Imidlertid indeholder straffesagen ikke kun personlige oplysninger om morfaderen selv, men også om andre personer, der kan have efterlevende nære slægtninge. Afslag gives med den begrundelse, at privatlivets fred hos disse efterlevende slægtninge i denne sag må vægtes højere end ansøgers interesse i at se hele sagen. Til gengæld videregives i afslaget oplysning fra sagen om morfaderens fødselsdag og fødested.

Kategori PDO:

47. PDO (RA 2008-611-12653; 6. marts 2008)

Til brug for udarbejdelsen af en artikel og et speciale om KZ-lejren Mauthausen og de danske fanger, der havde opholdt sig dér, ønskedes adgang til det private institutionsarkiv Frihedsfondens journalkort, journalsager og journal vedr. seks navngivne personer. Rigsarkivet gav afslag, da der

kun kan dispenseres fra 80-års utilgængelighedsbestemmelsen til seriøse forskningsformål – og derefter kun efter samtykke fra Beskæftigelsesministeriets departementschef. I henhold til tidligere korrespondance med Frihedsfondens sidste formand er det præciseret, at der med seriøse forskningsformål forstås lødige artikler til videnskabelige tidsskrifter og videnskabelige monografier. Bestemmelserne om dispensation omfatter således ikke studerendes opgaver. Ansøger indsendte supplerende oplysninger om sin uddannelse samt anbefaling fra sin vejleder, der anførte, at den studerende er så langt i sit MA-studium, at ansøgers kvalifikationer fuldt ud ækvivalerer eller snarere overstiger tidligere tiders cand.phil.-grad. Rigsarkivet fastholdt over for ansøger den tidligere vurdering af ansøgers formelle forskningsmæssige kvalifikationer. Samtidig henviste Rigsarkivet ansøger til at søge adgang til sagerne vedr. de navngivne personer i Erstatningsrådets arkiv.

48. PDO (RA 2008-611-12916; 11. marts 2008)

Med henblik på at samle oplysninger om kong Christian Xs rejse til Berlin 1937 ønskedes adgang til denne del af Kongehusets arkiver. I henhold til praksis vedrørende Christian Xs arkiv, hvorefter der ikke gives adgang til arkivalier, der stammer fra tiden efter 1912, meddelte Rigsarkivet, at man ikke ville oversende ansøgningen til Kabinetssekretariatet.

49. PDO (RA 2008-611-13274; 28. april 2008)

Til brug for dokumentation i forbindelse med optagelse på et 4. maj-kollegium ønskedes adgang til det private institutionsarkiv Frihedsfondens journalsag vedr. bedstefar. Rigsarkivet gav afslag, da der kun kan dispenseres fra 80-års utilgængelighedsbestemmelsen til seriøse forskningsformål – og derefter kun efter samtykke fra Beskæftigelsesministeriets departementschef. I henhold til tidligere korrespondance med Frihedsfondens sidste formand er det præciseret, at der med seriøse forskningsformål forstås lødige artikler til videnskabelige tidsskrifter og videnskabelige monografier. Bestemmelserne om dispensation omfatter således ikke en ansøgning om kollegieplads. Rigsarkivet kunne dog over for ansøger bekræfte, at bedstefaderen havde modtaget hædersgave iht. loven om erstatning til besættelsestidens ofre, ligesom ansøgeren henvistes til at søge adgang til sagen vedr. bedstefaderen i Erstatningsrådets og Direktoratet for Ulykkesforsikrings arkiv.

50. PDO (RA 2008-611-13361; 8. maj 2008)

Til brug for personlig oplysning om nærmeste familie ønskedes adgang til Frihedsfondens journalsag vedr. ansøgers far. Rigsarkivet gav afslag, da der kun kan dispenseres fra 80-års utilgængelighedsbestemmelsen til seriøse forskningsformål – og derefter kun efter samtykke fra Beskæftigelsesministeriets departementschef. I henhold til tidligere korrespondance med Frihedsfondens sidste formand er det præciseret, at der med seriøse forskningsformål forstås lødige artikler til videnskabelige tidsskrifter og videnskabelige monografier. Bestemmelserne om dispensation omfatter således ikke slægtsforskning. Ansøger blev henvist til i stedet at søge om adgang til Erstatningsrådets arkiv, hvor mange af de samme oplysninger ville kunne findes.

Kommunale offentlige arkiver:

51. Københavns Stadsarkiv:

Afslag på ansøgning om adgang til Det kgl. Opfostringshus, straffeprotokoller 1950-52, begrundet med hensynet til privatlivets fred hos de personer, der er omtalt i materialet.